

VẬN DỤNG QUAN ĐIỂM HỒ CHÍ MINH VỀ TỰ HỌC VÀ HỌC TẬP, TU DƯỠNG SUỐT ĐỜI TRONG ĐÀO TẠO, BỒI DƯỠNG CÁN BỘ HIỆN NAY^(*)

Triệu Quang Minh^(**)

^(**) Tiến sĩ, Khoa Văn hóa và Phát triển, Học viện Chính trị khu vực I.

Email: minhhcma1@gmail.com

Nguyễn Thị Hằng^(***)

^(***) Thạc sĩ, Khoa Văn hóa và Phát triển, Học viện Chính trị khu vực I.

Email: nguyenthihang2509@gmail.com

Nhận ngày 7 tháng 3 năm 2020. Chấp nhận đăng ngày 19 tháng 4 năm 2020.

Tóm tắt: Bài viết luận giải để khẳng định rằng, với Chủ tịch Hồ Chí Minh, học tập và tu dưỡng suốt đời là một nhân tố quan trọng hình thành nhân cách con người, sức mạnh của dân tộc. Để việc học thành công, phải lấy “tự học làm cốt” và cần phải xác định rõ các vấn đề: Học cái gì, học để làm gì và học như thế nào. Vận dụng tư tưởng đó vào công tác đào tạo, bồi dưỡng cán bộ của Đảng hiện nay, theo các tác giả, cần nâng cao nhận thức của cán bộ, đảng viên về tầm quan trọng của việc tự học và học tập, tu dưỡng suốt đời; bên cạnh đó, cần hoàn thiện cơ chế, chính sách khuyến khích, động viên cán bộ tự học và tham gia học tập, đặc biệt cần đổi mới toàn diện từ khâu lập kế hoạch đào tạo đến nội dung, phương pháp dạy và học trong các cơ sở đào tạo theo hướng hiện đại, tích cực.

Từ khóa: Tự học, học tập suốt đời, xã hội học tập, đào tạo, bồi dưỡng.

Tự học và học suốt đời là một nội dung lớn, quan trọng trong tư tưởng giáo dục Hồ Chí Minh. Mặc dù ra đời cách đây hơn nửa thế kỷ nhưng những quan điểm ấy vẫn có nhiều giá trị thiết thực đối với thời đại ngày nay, khi mà các quốc gia đang tích cực xây dựng xã hội học tập, thực hiện học tập suốt đời. Nghiên cứu quan điểm của Hồ Chí Minh về vấn đề này sẽ tìm thấy ở đó những chỉ

dẫn rất khoa học và hiện đại để vận dụng vào sự nghiệp giáo dục và đào tạo của Việt Nam nói chung, cũng như trong công tác đào tạo, bồi dưỡng cán bộ của Đảng nói riêng.

^(*) Bài viết là sản phẩm của đề tài “Phát huy vai trò của ý thức cá nhân nhằm nâng cao chất lượng tự học cho học viên hệ cao cấp lý luận chính trị của Học viện Chính trị khu vực I trong giai đoạn hiện nay”.

1. Tại sao phải tự học và học tập, tu dưỡng suốt đời?

Thứ nhất, theo Hồ Chí Minh, trình độ văn hóa, giáo dục là một trong những yếu tố quan trọng nhất hình thành nên giá trị của cá nhân, cộng đồng, dân tộc.

Chủ tịch Hồ Chí Minh được nhân loại tiến bộ suy tôn là “nhà văn hóa kiệt xuất” bởi những thành tựu xuất sắc của Người trong hoạt động và sáng tạo văn hóa và giáo dục. Qua học hỏi và trải nghiệm thực tế trong quá trình bôn ba tìm đường cứu nước, cũng như quá trình lãnh đạo cách mạng, Hồ Chí Minh đã có những đánh giá sâu sắc về tầm quan trọng của việc học tập đối với mỗi cá nhân, cộng đồng, dân tộc. Đối với cá nhân, học tập để có tri thức, hiểu biết, từ đó có hành động đúng đắn, sáng suốt; học để rèn luyện bản lĩnh, khẳng định vị thế bản thân trong xã hội, bởi “dốt thì đại, đại thì hèn”¹. Với tư cách là công dân của nước Việt Nam mới, mọi người phải học để “hiểu biết quyền lợi của mình, bổn phận của mình, phải có kiến thức mới để có thể tham gia vào công cuộc xây dựng nước nhà”². Đối với cộng đồng, dân tộc, Hồ Chí Minh đã đúc kết chân lý: “Một dân tộc dốt là một dân tộc yếu”³. Người coi trình độ học vấn, văn hóa là sức mạnh nội tại của dân tộc; xem việc giáo dục, học tập là phương cách để kiến thiết Tổ quốc, khẳng định vị thế của dân tộc trên trường quốc tế. Trong *Thư gửi các học sinh* nhân ngày khai trường đầu tiên của nước Việt Nam dân chủ cộng hòa, Người đã nhắn nhủ các em học sinh:

“Non sông Việt Nam có trở nên tươi đẹp hay không, dân tộc Việt Nam có bước tới đài vinh quang để sánh vai với các cường quốc năm châu được hay không, chính là nhờ một phần lớn ở công học tập của các em”⁴. Từ đó, Hồ Chí Minh chủ trương “lấy văn hóa soi đường cho quốc dân đi”, khẳng định phải phát triển nền giáo dục thì mới xây dựng được chủ nghĩa xã hội, mới tiến kịp sự phát triển chung của nhân loại.

Thứ hai, tự học và học tập, tu dưỡng suốt đời để đáp ứng sự biến đổi không ngừng của tri thức nhân loại và yêu cầu mới của công việc.

Trong mọi hoàn cảnh - khi nước nhà vừa giành được độc lập hay phải vừa kháng chiến vừa kiến quốc, Đảng, Chính phủ Việt Nam luôn quan tâm, chăm lo phát triển nền giáo dục quốc dân, hệ thống đào tạo các cấp, xây dựng các loại hình trường lớp (chính quy, không chính quy; dạy văn hóa, đào tạo nghề nghiệp...) trên khắp mọi miền đất nước. Nhờ vậy, người dân ngày càng có cơ hội thuận lợi hơn để học tập, nâng cao trình độ. Tuy nhiên, theo Hồ Chí Minh, thời gian mọi người học ở trường rất ngắn ngủi, những điều học được ở trường có thể ví như một hạt nhân bé nhỏ mà người học cần tiếp tục săn sóc, vun xới, làm cho hạt nhân ấy mọc

¹ Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập*, t.10, Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội, tr.125.

² Hồ Chí Minh (2011), *Sđđ.*, t.4, tr.40.

³ Hồ Chí Minh (2011), *Sđđ.*, t.4, tr.7.

⁴ Hồ Chí Minh (2011), *Sđđ.*, t.4, tr.35.

thành cây và dần nở hoa, kết quả. Vì thế, Hồ Chí Minh cho rằng, mọi người phải tự học tập và tu dưỡng suốt đời: “Chúng ta phải học và hoạt động cách mạng suốt đời. Còn sống thì còn phải học, còn phải hoạt động cách mạng”⁵. Học là để đáp ứng những yêu cầu mới của công việc, để không bị đào thải: “Công việc cứ tiến mãi. Không học thì không theo kịp, công việc nó sẽ gạt mình lại phía sau”⁶. Để tiến bộ, mọi người không những phải giác ngộ học tập là một nghĩa vụ, yêu cầu cấp thiết, biết tại sao cần phải học mà còn phải ham học, nghĩa là biến việc học trở thành niềm vui, mang lại sự thích thú, thỏa mãn cho bản thân, tìm đến việc học một cách tự giác, say mê và thường xuyên. Có như vậy việc học tập mới mang lại hiệu quả cao. Học suốt đời chính là học ở mọi lứa tuổi, từ trẻ đến già, tuổi nào cũng cần học tập.

Để thực hiện học tập, tu dưỡng suốt đời, Hồ Chí Minh chỉ rõ “Lấy tự học làm cốt”⁷. Theo Người, trong quá trình học tập, người học phải chủ động, tích cực, tự giác chiếm lĩnh tri thức, “phải nêu cao tác phong độc lập suy nghĩ và tự do tư tưởng. Đọc tài liệu thì phải đào sâu hiểu kỹ, không tin một cách mù quáng từng câu một trong sách, có vấn đề chưa thông suốt thì mạnh dạn đề ra và thảo luận cho vỡ lẽ”⁸. Ngay cả trong trường học, Hồ Chí Minh cũng yêu cầu đổi mới cách dạy và học: “Học tập ở trường của Đoàn thể không phải như học ở các trường lối cũ, không phải có thầy thì học, thầy không đến thì đùa.

Phải biết tự động học tập”⁹. Việc giảng dạy của giáo viên chỉ được xem là sự “thảo luận và chỉ đạo giúp vào”, hỗ trợ người học chiếm lĩnh tri thức; phương pháp giảng dạy của giáo viên cũng cần đổi mới theo hướng “nâng cao và hướng dẫn việc tự học”¹⁰. Và, trong công tác huấn luyện cán bộ của Đảng, Chủ tịch Hồ Chí Minh cũng yêu cầu: “Đảng phải giúp đỡ cho cán bộ tự học tập. Đảng đã giúp, cán bộ phải chịu khó học”¹¹. Có tích cực tự học thì mới học được nhanh, học được nhiều, mới nhanh tiến bộ, như thế Đảng ta mới có đủ cán bộ để phục vụ sự nghiệp cách mạng, sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội.

2. Làm thế nào để tự học và học tập, tu dưỡng suốt đời hiệu quả?

Tự học và học tập, tu dưỡng suốt đời là giá trị cốt lõi của một xã hội học tập. Để việc học tập trở nên thiết thực và đạt hiệu quả cao, Hồ Chí Minh yêu cầu người học phải hiểu rõ mình học cái gì, học để làm gì và học như thế nào.

Về vấn đề “Học cái gì?":

Tri thức nhân loại là vô cùng, vô tận, luôn vận động và phát triển không ngừng. Chúng ta không thể học hết và cũng không có thời gian để học tất cả. Vì vậy, theo Hồ Chí Minh, chỉ nên học những điều cơ bản

⁵ Hồ Chí Minh (2011), *Sđđ.*, t.10, tr.377.

⁶ Hồ Chí Minh (2011), *Sđđ.*, t.13, tr.273.

⁷ Hồ Chí Minh (2011), *Sđđ.*, t.5, tr.312.

⁸ Hồ Chí Minh (2011), *Sđđ.*, t.11, tr.98.

⁹ Hồ Chí Minh (2011), *Sđđ.*, t.6, tr.360.

¹⁰ Hồ Chí Minh (2011), *Sđđ.*, t.6, tr.360.

¹¹ Hồ Chí Minh (2011), *Sđđ.*, t.6, tr.16.

thiết thực, phù hợp với trình độ, hoàn cảnh, nhu cầu công việc của cá nhân và cộng đồng. Đầu tiên, ai cũng cần phải học chữ để biết đọc, biết viết, để “đồng bào ai cũng có học”¹². Cho nên: ngay khi nước nhà vừa giành được độc lập, Chủ tịch Hồ Chí Minh ra sức kêu gọi chống nạn mù chữ, chống nạn thất học, kêu gọi “những người chưa biết chữ hãy gắng sức mà học cho biết đi” và mỗi người biết chữ đều phải dạy cho người mù chữ: “Vợ chưa biết thì chồng bảo, em chưa biết thì anh bảo, cha mẹ không biết thì con bảo...”¹³. Khi đã xóa được nạn mù chữ, nội dung học của đồng bào tiến lên thêm một bước nữa, để nâng cao trình độ văn hóa, đồng bào cần học những kiến thức:

- “1. Thường thức vệ sinh, để dân bớt đau ốm.
2. Thường thức khoa học, để bớt mê tín nhảm.
3. Bốn phép tính, để làm ăn có ngăn nắp.
4. Lịch sử và địa dư nước ta (vấn tắt bằng thơ hoặc ca), để nâng cao lòng yêu nước.
5. Đạo đức của công dân, để thành người công dân đứng đắn”¹⁴.

Bên cạnh việc học những kiến thức văn hóa cơ bản, để có phương tiện kiếm sống, làm giàu cho bản thân, gia đình và cho đất nước, một nội dung quan trọng cần phải học là “huấn luyện nghề nghiệp”, “làm việc gì học việc ấy. Vô luận ở quân sự, chính trị, kinh tế, văn hóa, tổ chức, tuyên truyền, công an, v.v., cán bộ ở môn nào phải học cho thạo công việc ở trong môn ấy”¹⁵.

Theo Hồ Chí Minh, nội dung học tập còn có thể căn cứ vào lứa tuổi, trình độ của người học mà phân chia sao cho thiết thực, hữu ích. Đối với người lớn, Người khuyên hãy tùy trình độ, việc làm của mình mà học, như người quản lý xí nghiệp thì học quản lý xí nghiệp, cán bộ văn hóa thì học nghệ thuật, nghiệp vụ, văn hóa... Bên cạnh đó, Hồ Chí Minh còn khuyên mọi người, dù là thiếu nhi hay thanh niên, dù làm nghề gì, nông dân, công nhân, trí thức hay văn nghệ sĩ... cũng đều cần phải tu dưỡng, rèn luyện đạo đức cách mạng. Bởi, “có đạo đức cách mạng thì khi gặp khó khăn, gian khổ, thất bại, cũng không sợ sệt, rụt rè, lùi bước”¹⁶. Như vậy, quan niệm về “học cái gì” của Chủ tịch Hồ Chí Minh rất toàn diện, cả đức, trí lẫn thể, mỹ để hoàn thiện nhân cách của con người.

Về “học để làm gì?”:

Học tập là một hoạt động đòi hỏi phải nhận thức rõ ràng tính mục đích. Hồ Chí Minh luôn ý thức rất rõ điều này, nên Người luôn chú trọng giải thích tại sao phải học, học để làm gì giúp các tầng lớp nhân dân thông suốt mà hăng hái đi học. Mục đích đầu tiên của việc học tập, theo Hồ Chí Minh, là “học cốt để mà làm. Học mà không làm được, học mấy cũng vô ích”¹⁷. Mục đích học là để làm kinh tế,

¹² Hồ Chí Minh (2011), *Sdd.*, t.4, tr.556.

¹³ Hồ Chí Minh (2011), *Sdd.*, t.4, tr.41.

¹⁴ Hồ Chí Minh (2011), *Sdd.*, t.5, tr.604.

¹⁵ Hồ Chí Minh (2011), *Sdd.*, t.5, tr.309-310.

¹⁶ Hồ Chí Minh (2011), *Sdd.*, t.11, tr.602.

¹⁷ Hồ Chí Minh (2011), *Sdd.*, t.5, tr.343.

chính trị, văn hóa đều tiên bộ, để đem lại cuộc sống ấm no cho bản thân và gia đình. Tiếp theo, học để có hiểu biết, biết phân biệt phải - trái, đúng - sai, bạn - thù; hiểu biết quyền lợi, nghĩa vụ đối với Tổ quốc, nhân dân để từ đó có hành động đúng đắn; biết chống lại những cái sai trái với quyền lợi của Tổ quốc, lợi ích của nhân dân và truyền thống đạo đức tốt đẹp của dân tộc... Cùng với việc học để thực hành nghề nghiệp cho tốt, cho tinh thông, học còn để tu dưỡng đạo đức, rèn luyện bản lĩnh chính trị, tư tưởng để không bị lung lay, dao động trước mọi cám dỗ: “Học để sửa chữa tư tưởng”, “Học để tu dưỡng đạo đức cách mạng” “Học để tin tưởng”¹⁸. Học để “làm người” đúng nghĩa. Mục đích bao trùm của việc học, theo Hồ Chí Minh, đó là để làm sao tham gia vào được công cuộc kiến thiết nước nhà, mang lại lợi ích cho nhân dân. Đối với những cán bộ của Đảng, trong “Lời ghi ở trang đầu quyển sổ vàng của trường Nguyễn Ái Quốc trung ương”, Người cũng yêu cầu tất cả cán bộ khi tham gia học tập cần xác định mục đích của việc học là: “Học để làm việc, làm người, làm cán bộ, Học để phụng sự Đoàn thể, phụng sự giai cấp và nhân dân, phụng sự Tổ quốc và nhân loại”¹⁹.

Về “học như thế nào?”:

Chủ tịch Hồ Chí Minh là tấm gương sáng ngời về tự học và học tập, tu dưỡng suốt đời. Người đã đúc kết những kinh nghiệm quý báu về phương pháp học tập nói chung và phương pháp tự học nhằm phát huy cao nhất trí tuệ và phẩm chất,

nhân cách của mỗi cá nhân, mang lại kết quả học tập cao nhất.

Để tự học và học tập, tu dưỡng suốt đời thành công, theo Hồ Chí Minh, điều quan trọng hàng đầu là xác định mục đích học tập và xây dựng động cơ học tập đúng đắn. Cần khắc phục ảnh hưởng của quan điểm phong kiến “học nhi ưu tặc sĩ” (học để làm quan). Trong xã hội mới, mọi người cần xác định mục đích học để “phụng sự” nghĩa là học để “làm việc” sau đó đến “làm người” và cuối cùng mới là “làm cán bộ”. Và mục tiêu cuối cùng là phụng sự Tổ quốc, nhân dân, làm cho dân giàu nước mạnh.

Khi đã xác định được mục đích học tập đúng đắn cần hình thành độ thái độ học tập tích cực. Chủ tịch Hồ Chí Minh lưu ý mọi người phải học tập với thái độ khiêm tốn, thật thà, tức là cái gì biết thì nói biết, không biết thì nói không biết. Người phê phán tệ giấu dốt, lười biếng, tự phụ, tự mãn, tự cho mình là giỏi rồi, biết đủ rồi. Để việc tự học và học tập suốt đời đạt kết quả tốt, Người yêu cầu phải xây dựng kế hoạch, sắp xếp thời gian học tập cũng như thời gian làm việc, “mỗi ngày ít nhất phải học tập một tiếng đồng hồ... thời giờ dài hay ngắn, tùy theo điều kiện mà định”²⁰. Phải tận dụng mọi điều kiện, hoàn cảnh để học tập: “Học ở trường, học ở sách vở, học lẫn nhau và học nhân dân”²¹. Người

¹⁸ Hồ Chí Minh (2011), *Sđd.*, t.6, tr.360.

¹⁹ Hồ Chí Minh (2011), *Sđd.*, t.6, tr.208.

²⁰ Hồ Chí Minh (2011), *Sđd.*, t.5, tr.313.

²¹ Hồ Chí Minh (2011), *Sđd.*, t.6, tr.361.

phê bình những cán bộ và đảng viên “xao nhãng việc học tập. Đó là một khuyết điểm rất to”²². Khi học thì phải nghiên cứu tài liệu, đào sâu suy nghĩ để tìm hiểu bản chất, không ghi nhớ một cách máy móc, không tin một cách mù quáng. Học phải gắn với thực hành, chứ không phải “chỉ học thuộc lòng, để đem lờ thiên hạ”²³.

3. Vận dụng vào công tác đào tạo, bồi dưỡng cán bộ hiện nay

Chủ tịch Hồ Chí Minh cho rằng, việc tự học, học tập suốt đời có vai trò đặc biệt quan trọng, là một trong những nhân tố quyết định tạo nên trí tuệ, nhân cách của mỗi con người và góp phần tạo nên sức mạnh của dân tộc. Đối với cán bộ của Đảng, Nhà nước - những người được coi “là cái gốc của mọi công việc” thì việc tự học và học tập suốt đời càng có vai trò quan trọng. Thực hiện những chỉ dẫn của Chủ tịch Hồ Chí Minh, Đảng và Nhà nước ta đã có nhiều chủ trương, chính sách đào tạo, bồi dưỡng, khuyến khích cán bộ, đảng viên học tập nâng cao trình độ chuyên môn, nghiệp vụ, và cũng đã đạt được những kết quả rất đáng khích lệ. Tuy nhiên, vẫn còn không ít người tham gia học tập, bồi dưỡng không phải do nhu cầu bồi dưỡng kỹ năng, cập nhật kiến thức phục vụ công việc tốt hơn mà chủ yếu tìm kiếm bằng cấp, chứng chỉ để đáp ứng yêu cầu chuẩn hóa bằng cấp, để đủ điều kiện bổ nhiệm, đề bạt. Một bộ phận cán bộ, đảng viên tham gia học tập chưa tích cực, tự giác, chưa có phương pháp học tập đúng, đến lớp chỉ để điểm danh dẫn đến kết quả

học tập không cao, gây lãng phí nguồn lực của Nhà nước. Nhằm khơi dậy một bầu không khí tự học và học tập, tu dưỡng suốt đời sôi nổi trong cán bộ, đảng viên thì công tác đào tạo, bồi dưỡng cán bộ hiện nay cần chú ý một số vấn đề sau:

Một là, đẩy mạnh tuyên truyền vận động cán bộ, đảng viên tích cực thực hiện Chỉ thị số 05 - CT/TW ngày 15-5-2016 của Bộ Chính trị về “Đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh”; thường xuyên tổ chức học tập, quán triệt các nghị quyết của Đảng về tiêu chuẩn cán bộ trong thời kỳ mới, như Nghị quyết số 26 NQ/TW ngày 19-5-2018 của Ban Chấp hành Trung ương Đảng “về tập trung xây dựng đội ngũ cán bộ các cấp, nhất là cấp chiến lược đủ phẩm chất, năng lực và uy tín, ngang tầm nhiệm vụ”; Chỉ thị số 11-CT/TW ngày 13-4-2007 của Bộ Chính trị “về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác khuyến học, khuyến tài, xây dựng xã hội học tập”; Nghị quyết số 29-NQ/TW ngày 04-11-2013 Hội nghị Trung ương 8 khóa XI “về đổi mới căn bản toàn diện giáo dục và đào tạo”; Nghị quyết số 32-NQ/TW ngày 26-5-2014 của Bộ Chính trị “về tiếp tục đổi mới, nâng cao chất lượng đào tạo, bồi dưỡng lý luận chính trị cho cán bộ, lãnh đạo quản lý” và Nghị quyết Đại hội XI, XII của Đảng... nhằm nâng cao nhận thức cho cán bộ, đảng viên về sự cần thiết,

²² Hồ Chí Minh (2011), *Sđđ.*, t.5, tr.271.

²³ Hồ Chí Minh (2011), *Sđđ.*, t.5, tr.275.

tâm quan trọng của việc tự học và học tập thường xuyên, học tập suốt đời đối với sự phát triển của bản thân, công việc và chất lượng cuộc sống.

Hai là, việc xây dựng quy hoạch, kế hoạch đào tạo, bồi dưỡng cán bộ phải sát với đối tượng, bám sát yêu cầu, nhiệm vụ của địa phương, đơn vị, chú trọng chất lượng, không chạy theo số lượng tránh lãng phí cả về thời gian và vật chất. Nội dung đào tạo phải được thiết kế phù hợp với yêu cầu, nhiệm vụ, vị trí công tác của người học, bám sát mục tiêu, yêu cầu, tiêu chuẩn cán bộ trong thời kỳ mới, bao gồm huấn luyện nghề nghiệp (chuyên môn); huấn luyện chính trị; huấn luyện văn hóa và huấn luyện lý luận và chú trọng đào tạo, bồi dưỡng tin học, ngoại ngữ, nâng cao khả năng ứng dụng công nghệ cho cán bộ, đảng viên đáp ứng yêu cầu của thời kỳ mới, nhằm đào tạo đội ngũ cán bộ của Đảng và Nhà nước vừa “hồng”, vừa “chuyên”.

Ba là, tiếp tục xây dựng những cơ chế khuyến khích cán bộ, đảng viên tích cực học tập, tu dưỡng suốt đời, như hỗ trợ về thời gian, kinh phí. Đặc biệt, khuyến khích những cán bộ, đảng viên tự học tập, bồi dưỡng ngoài giờ hành chính; tăng cường và thường xuyên kiểm tra, đánh giá chất lượng chuyên môn đối với cán bộ, thúc đẩy cán bộ học tập nâng cao trình độ; chỉ đạo xây dựng quy định rõ ràng và thực hiện nghiêm các quy định về sử dụng kết quả học tập cũng như kết quả công tác khác trong đề bạt, bổ nhiệm lãnh đạo.

Bốn là, phát huy vai trò, trách nhiệm của các cơ sở đào tạo, bồi dưỡng.

Các cơ sở đào tạo, bồi dưỡng cần nhận thức sứ mệnh quan trọng của công tác huấn luyện cán bộ là “công việc gốc của Đảng”, liên quan đến sự thành công hay thất bại của sự nghiệp cách mạng của dân tộc, vì vậy cần đảm bảo và nâng cao chất lượng đào tạo, bồi dưỡng.

Đổi mới nội dung, chương trình đào tạo, bồi dưỡng cán bộ bám sát chỉ đạo của Trung ương Đảng, phù hợp với tình hình thực tiễn đặt ra và phù hợp với đối tượng học viên, chú trọng cập nhật kiến thức mới cho cán bộ, đảng viên, nhất là cán bộ lãnh đạo, quản lý.

Tích cực đổi mới phương pháp dạy và học trong nhà trường theo hướng lấy người học làm trung tâm. Chuyển quá trình học tập thành quá trình tự học tập của học viên, giảng viên đóng vai trò là người hướng dẫn, dẫn dắt học viên đi tìm tri thức. Cán bộ, đảng viên là những người có nhiều kinh nghiệm thực tiễn, khi giảng dạy, giảng viên cần xây dựng các tình huống để học viên có thể vận dụng lý luận vào thực tiễn và dùng thực tiễn để làm sáng rõ lý luận. Như vậy sẽ tạo được sự hứng thú học tập, kích thích hoạt động học tập của học viên. Cần tránh lối độc thoại, truyền thụ tri thức một chiều gây nhàm chán cho học viên.

Chú trọng, nâng cao chất lượng giảng viên, bởi giảng viên là yếu tố quan trọng nhất quyết định chất lượng đào tạo, bồi dưỡng cán bộ. Tăng cường kiểm tra, đánh

giá chất lượng giảng viên, tạo điều kiện cho giảng viên tham gia học tập nâng cao trình độ, đồng thời giảng viên cũng cần có ý thức tự học, tự tu dưỡng. Để gắn lý luận với thực tiễn, bên cạnh đội ngũ giảng viên cơ hữu tại các cơ sở đào tạo, cần tăng cường đội ngũ giảng viên kiêm chức là những nhà quản lý có kinh nghiệm trong các cơ quan của Đảng và Nhà nước.

Tăng cường đầu tư cơ sở vật chất, trang thiết bị, tài liệu phục vụ quá trình học tập và tự học của học viên. Để kích thích học viên tự học ngay trong trường, hệ thống thư viện của nhà trường phải đảm bảo tài liệu nghiên cứu, không gian nghiên cứu tối đa cho học viên.

Năm là, phát huy tính tích cực, tự giác của người học - cán bộ, đảng viên.

Cán bộ, đảng viên cần ý thức sâu sắc sứ mệnh của mình trong sự nghiệp cách mạng - “người lãnh đạo phong trào cách mạng”; là những người đem chính sách của Đảng, của Chính phủ giải thích cho dân chúng hiểu rõ và thi hành. Đồng thời đem tình hình của dân chúng báo cáo cho Đảng, cho Chính phủ hiểu rõ, để đặt chính sách cho đúng”²⁴. Nếu không có trình độ văn hóa cao, chuyên môn nghiệp vụ giỏi thì làm sao có thể hoàn thành được trọng trách ấy. Vì vậy, cán bộ, đảng viên phải không ngừng học tập để nâng cao trình độ mọi mặt, đặc biệt là trình độ lý luận, khả năng tổng kết thực tiễn.

Người cán bộ, đảng viên cần xác định cho mình động cơ học tập trong sáng, tinh thần học tập tích cực. Học là để vận dụng

vào giải quyết công việc thực tế chứ không phải để “thăng quan tiến chức”, “làm quan phát tài”, tất cả những động cơ học tập không trong sáng phải tẩy trừ cho sạch. Từ đó cần xác định thái độ học tập tích cực, “phải tự nguyện, tự giác, xem công tác học tập cũng là một nhiệm vụ mà người cán bộ cách mạng phải hoàn thành cho được”²⁵.

Cán bộ, đảng viên cần tìm cho mình phương pháp học tập hiệu quả, “lấy tự học làm cốt” trong quá trình học tập, tu dưỡng. Bởi lẽ, cán bộ, đảng viên là những người đang tham gia công tác của Đảng, Nhà nước; việc học tập, bồi dưỡng thường được tổ chức theo các khóa ngắn hạn, có khi vừa học vừa phải giải quyết công việc. Vì vậy, cán bộ, đảng viên phải tranh thủ thời gian, tận dụng mọi điều kiện học tập ở mọi lúc, mọi nơi, tự khám phá và tích lũy tri thức.

Thường xuyên học tập, tu dưỡng suốt đời và lấy tự học làm cốt là giá trị cốt lõi của một xã hội học tập. Chủ tịch Hồ Chí Minh đã chủ trương xây dựng một xã hội mà ở đó mọi người đều được học, cần phải học và tự giác học thường xuyên, suốt đời. Tư tưởng của Người vừa kế thừa và phát huy truyền thống hiếu học của dân tộc, vừa phù hợp với tư tưởng giáo dục tiến bộ của thời đại mà UNESCO đưa ra, đó là: “Học để biết, học để làm, học để cùng chung sống, học để tự khẳng định mình”. □

²⁴ Hồ Chí Minh (2011), *Sđd.*, t.5, tr.343.

²⁵ Hồ Chí Minh (2011), *Sđd.*, t.11, tr.98.